

Lovforslag nr. L 163. Fremsat den 13. marts 2002 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

(Krav til skolen og styrkelse af tilsynet m.v.)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 6. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Skolerne skal på grundlag af de principper for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.«

2. I § 6, stk. 1, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Lederen skal beherske dansk i skrift og tale. Dette gælder dog ikke ledere ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk, jf. § 2, stk. 3, 2. og 3. pkt.«

3. I § 9, stk. 2, 1. pkt., ændres »en person til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk« til: »en eller flere personer til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag, samt med at undervisningssproget er dansk, jf. § 2, stk. 3, 1. pkt.,«

4. I § 9, stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, 1. pkt., ændres »Den tilsynsførende« til: »Den eller de tilsynsførende«, og i stk. 4, 2. pkt., der bliver 3. pkt., og 3. pkt., der bliver 4. pkt., ændres »den tilsynsførende« til: »den eller de tilsynsførende«.

5. I § 9, stk. 4, 1. pkt. indsættes efter »hvert år en«: »skriftlig«, og efter 1. pkt. indsættes:

»Skolen udleverer erklæringen til forældrekredsen og offentliggør den på skolens hjemmeside på Internettet, hvis skolen har en hjemmeside.«

6. I § 9, stk. 5, indsættes som 3. pkt.:

»Undervisningsministeren kan beslutte, hvorledes det yderligere tilsyn i de enkelte konkrete tilfælde skal udføres.«

7. I § 9 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Hvis der på baggrund af et yderligere tilsyn efter undervisningsministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene i § 1, stk. 1, kan undervisningsministeren beslutte, at skolen ikke længere er en fri grundskole efter denne lov, og at den ikke kan modtage tilskud efter denne lov. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder er herefter omfattet af bestemmelserne i kapitel 8, herunder bestemmelserne om kommunalbestyrelsens tilsyn med undervisningen.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

8. I § 9 indsættes som stk. 8:

»Stk. 8. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilsynet efter stk. 2 og 3, herunder om udpegning af den eller de tilsynsførende.«

9. I § 18 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for at modtage tilskud i henhold til denne lov.«

10. Efter § 21 b og før underoverskriften til § 22 indsættes:

»§ 21 c. Hvis en skoles tilskud er helt bortfaldet efter § 21, stk. 2, fordi skolen ikke opfylder kravet i § 2, stk. 3, om, at undervisningssproget er dansk, er den ikke længere en fri grundskole efter denne lov. Eventuel fortsat undervisning på skolen er herefter omfattet af bestemmelserne i kapitel 8, herunder bestemmelserne om kommunalbestyrelsens tilsyn med undervisningen.«

11. I § 24 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Bestyrelsen underretter Undervisningsministeriet om valg af revisor og om revisorskift. Revisor kontrollerer skolens oplysninger til brug ved beregning af statstilskud.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

12. I overskriften til § 33 ændres »Skoler« til: »Frie grundskoler«, og i § 33 ændres »skoler« til: »frie grundskoler«.

13. I § 35, *stk. 1*, indsættes efter »hjemmet«: »m.v.«.

14. I § 35, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »og engelsk« til: », engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag«.

15. I § 35, *stk. 3*, ændres »skole« til: »folkeskolen eller en anden skole, hvor undervisningspligten kan opfyldes, jf. § 33, stk. 2, i lov om folkeskolen«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2002.

Stk. 2. Kravet til skolen i § 1, stk. 1, 2. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, og kravet til skolens leder i § 6, stk. 1, 2. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, skal senest være opfyldt den 1. august 2003.

Stk. 3. Tilsynet efter § 9, stk. 2, 1. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, med historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag samt med, at undervisningssproget er dansk, skal senest være iværksat den 1. november 2002.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er et led i regeringens udlændingeudspil. Det fremgår heraf, at regeringen af hensyn til bedre integration af tosprogede børn og unge vil foreslå en tilføjelse til loven om frie grundskoler, så det fremgår, at også de frie grundskoler skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, og at undervisningen skal styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Regeringen vil endvidere styrke tilsynet med skolerne.

Det har hidtil været en underliggende forudsætning for friheden til at oprette og drive frie grundskoler med statstilskud, at skolerne respekterer menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. På det seneste er der imidlertid opstået tvivl om, hvorvidt friheden i nogle tilfælde bliver udnyttet til at drive frie grundskoler på et så fundamentalistisk idégrundlag, at det gør eleverne uegnede til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre. Der er desuden rejst tvivl om, hvorvidt alle skoler, der er forpligtet til at have dansk som undervisningssprog, fuldt ud overholder dette.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at eleverne i de frie grundskoler rustes lige så godt som eleverne i folkeskolen til at begå sig på det danske arbejdsmarked og i det danske samfund, og har på den baggrund ønsket at præcisere skolernes forpligtelse til at forberede eleverne på samfundets realiteter og at styrke tilsynet med de frie grundskoler.

Tilsynet med undervisningen i de frie grundskoler omfatter følgende tre tilsynsformer:

1. Tilsynet med en fri grundskoles almindelige virksomhed, herunder med, at skolen giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, påhviler forældrene til børn i skolen (forældrekredsen).

2. Forældrekredsen enten vælger for højst 4 år en person til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk eller anmoder

kommunalbestyrelsen i skolekommunen om at varetage dette tilsyn (det eksterne tilsyn).

3. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde træffe beslutning om yderligere tilsyn med en skole.

Behovet for en styrkelse af det forældrevalgte, eksterne tilsyn underbygges efter Undervisningsministeriets opfattelse af en undersøgelse, som ministeriet omkring årsskiftet 2001/02 har gennemført af det eksterne tilsyn på de frie grundskoler med dansk, regning/matematik og engelsk. Ministeriet har anmodet de eksterne tilsynsførende oplyse om, hvordan de rent faktisk udfører tilsynet. Der er indkommet svar fra tilsynsførende ved knap 400 frie grundskoler ud af 457 skoler.

De indkomne svar er meget uensartede. På baggrund af de indkomne svar kan det konkluderes, at tilsynsindsatsen i mange tilfælde er ret begrænset. Det er bemærkelsesværdigt, at tilsynsførende ved ca. 50 af skolerne har oplyst, at de udfører tilsynshvervet uden at overvære undervisningen. For en del skolers vedkommende fremgår ikke, hvorvidt den tilsynsførende overværer undervisningen. På de ca. 200 skoler, hvor der er oplysning om omfanget af tilsynshvervet, overværes undervisningen en gang årligt ved ca. 75 skoler, to gange årligt ved ca. 75 skoler og mere end to gange årligt ved ca. 50 skoler.

Forældrekredsens tilsyn vil ikke blive ændret med lovforslaget. Det vil fortsat være en væsentlig del af tilsynet med undervisningen, og det bygger på, at forældre, der vælger en fri grundskole til deres børn, normalt også er meget opmærksomme på at sikre, at børnene får en undervisning, der mindst lever op til det, der kræves i folkeskolen.

Hvad særligt angår de skoler, der aktuelt giver eller senere vil kunne give anledning til bekymring med hensyn til, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at eleverne forberedes til at kunne begå sig i det danske samfund, er forældrekredsen imidlertid typisk ikke i stand til at vurdere, hvad der skal til, for at undervisningen står mål med folkeskolens. Der er derfor især behov for at styrke det eksterne tilsyn med skolerne,

herunder også undervisningsministerens muligheder, når der er etableret et yderligere tilsyn med en skole.

Med hensyn til tidligere behandlinger af relevante bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v. henvises til: Folketingstidende 1990-91, 2. samling (L 192), Folketingets Forhandlinger spalte 5835, 5923, 7100, 7493, Till. A. spalte 6101, Till. B. spalte 1673, 1763. Folketingstidende 1997-98, 2. samling (L 25), Folketingets Forhandlinger spalte 372, 1741, 2092, Till. A. spalte 619, Till. B. spalte 190. Folketingstidende 1998-99 (L 198), Folketingets Forhandlinger spalte 4900, 6368, 6487, Till. A. spalte 4770, Till. B. spalte 734.

Lovforslagets indhold

Lovforslaget indeholder 2 hovedelementer:

- 1) Et krav om at undervisningen skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre
- 2) En styrkelse af tilsynet.

Ad 1. Krav om forberedelse til et liv i et samfund med frihed og folkestyre

Det er efter regeringens opfattelse væsentligt - især for integrationen af børn med en anden etnisk baggrund end dansk - at sikre, at eleverne i de frie grundskoler får en undervisning, der forbereder dem til at leve i det danske samfund, og at de går på en skole, som har dansk som undervisningssprog.

Efter forslaget skal skolerne forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Dette skal ske på grundlag af de principper for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

EMRK indeholder de elementære principper for menneskerettigheder og frihedsrettigheder, som medlemsstaternes demokrati bygger på. Der er således bestemmelser om fx ret til frihed og sikkerhed, ret til retfærdig rettergang, respekt for privatliv og familieliv, ytringsfrihed og ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed.

Disse menneskerettigheder og frihedsrettigheder er efter EMRK's artikel 1 sikret enhver. Det vil sige, at de også er sikret for de enkelte elever i de frie grundskoler og deres forældre.

Det er ikke hensigten med den foreslåede bestemmelse at pålægge de frie grundskoler at give udtryk for bestemte holdninger til etiske, religiøse eller politiske spørgsmål m.v. Derimod skal de frie grundskoler forberede eleverne til at kunne fungere som samfundsborgere i Danmark og herunder til at erkende og

respektere, at der kan være forskellige holdninger til sådanne spørgsmål, hvilket er en forudsætning for folkestyret. Skolerne skal endvidere arbejde på at bibringe eleverne en forståelse af, hvilke principper for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder der har fundet udtryk i EMRK, og som - manifesteret ved loven om EMRK - danner grundlag for det danske samfund. Endelig må skolerne ikke i strid med principperne i EMRK forsøge at tilintetgøre disse rettigheder eller på at begrænse dem. Heri ligger et forbud mod undervisning, der bygger på, at konventionen ikke respekteres. Dette kan være tilfældet, hvis undervisningen indebærer fx en religiøs, racistisk eller anden diskrimination eller en anden krænkelse af elevernes eller andres forenings- og ytringsfrihed eller anden rettighed eller frihed, der er beskyttet af EMRK. Kravet i lovforslaget retter sig til frie grundskoler uanset deres idégrundlag, og det er efter regeringens opfattelse sagligt velbegrundet at stille krav til skolerens virksomhed på dette punkt som betingelse for den meget betydelige medfinansiering, som det offentlige påtager sig.

En fri grundskole kan ud over den undervisning, som kræves for at stå mål med folkeskolens, give undervisning i andre fag end fagene i folkeskolen. Det nye krav til undervisningen omfatter hele skolens virksomhed, herunder eventuel modersmålsundervisning.

Lovforslaget indeholder samtidigt en bestemmelse om, at undervisningsministeren kan iværksætte sanktioner over for en fri grundskole, hvis der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder det nye krav til undervisningen. Der henvises nærmere herom til bemærkningerne nedenfor om styrkelse af tilsynet og til bemærkningerne til nr. 7.

Ad 2. Styrkelse af tilsynet

Efter forslaget vil det offentlige tilsyn med undervisningen på de frie grundskoler blive styrket på flere måder.

Det foreslås for det første, at det valgte eksterne tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk fremover også skal føre tilsyn med elevernes standpunkt i historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag samt med, om undervisningssproget er dansk.

Efter forslaget får ministeren for det andet bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan det eksterne tilsyn skal udføres. Bemyndigelsen kan tænkes anvendt til at fastsætte antallet af årlige tilsynsbesøg og til at stille krav om, at den tilsynsførende skal overvære undervisningen. Der vil også være hjemmel

til at fastsætte regler for, hvordan den tilsynsførende skal udpeges, og hvordan den tilsynsførende skal afgive den årlige erklæring til forældrekrædsen, fx om at en sådan erklæring skal afgives ved anvendelse af en standardformular, der indeholder en checkliste. Undersøgelsen af det eksterne tilsyn har vist, at det i nogle tilfælde ikke er forældrekrædsen, der vælger den tilsynsførende. Der ses derfor at være behov for nærmere regler herom for at sikre, at loven bliver overholdt.

Det foreslås for det tredje, at ministeren får hjemmel til at fastsætte retningslinier for, hvorledes det yderligere tilsyn i de enkelte konkrete tilfælde skal udføres. Det vil bero på den konkrete situation, hvilke elementer der skal indgå i tilsynet. Tilsynet må udøves med respekt for den enkelte skoles formål i henhold til dens vedtægtsbestemmelser.

Det foreslås for det fjerde, at tilsynet styrkes, således at ministeren får mulighed for at beslutte, at en skole ikke er en fri grundskole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen giver en undervisning, der står mål med folkeskolens, eller at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Der henvises nærmere herom til bemærkningerne til nr. 7.

Regeringen finder det væsentligt, at der - især af hensyn til eleverne - hurtigt kan skrives ind i de tilfælde, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at en skole lever op til lovens krav til undervisningen.

Efter forslaget skal eventuel fortsat undervisning på en skole, der har fået frataget tilskuddet af førnævnte grunde eller på grund af, at undervisningssproget ikke er dansk, herefter ske efter bestemmelserne om hjemmeundervisning, hvilket bl.a. indebærer, at kommunalbestyrelsen i de enkelte børns bopælskommuner har tilsynet med undervisningen. Forslaget herom bygger på grundlovens § 76, der sikrer princippet om skolefrihed. Forslaget indebærer således på dette punkt også, at kommunalbestyrelsen i de enkelte bopælskommuner varetager tilsynet med undervisningen af hver enkelt elev på en sådan skole.

Loven om frie grundskoler omhandler herefter tre typer af skoler. 1) Frie grundskoler, der modtager statstilskud. 2) Frie grundskoler, der opfylder lovens § 1, stk. 1, og § 2, stk. 3, men som ikke får statstilskud, enten fordi de ikke opfylder øvrige tilskuds-betingelser, eller fordi de ikke ønsker tilskud. 3) Andre skoler, der ikke opfylder betingelserne i § 1, stk. 1, eller § 2, stk. 3, og derfor ikke kan få tilskud. De sidstnævnte skoler giver undervisning efter bestemmelserne om hjemmeundervisning.

Efter forslaget præciseres, at de bestemmelser, der ikke gælder for skoler, der ikke modtager tilskud efter

loven, alene vedrører type 2 skolerne. Forslaget indebærer, at type 3 skolerne ikke er omfattet, da de ikke er frie grundskoler efter denne lov, men skoler, hvor børn alene kan opfylde undervisningspligten efter reglerne om hjemmeundervisning.

Lovforslaget i forhold til grundloven og EMRK

Grundlovens § 76 er affattet således:

»Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen.«

EMRK blev inkorporeret i dansk ret ved lov nr. 285 1992 (jf. Folketingstidende 1991-92. Folketingets Forhandlinger spalte 6547, 7044, 8608, 8661, Till. A. spalte 5421, Till. B. spalte 891).

EMRK's bestemmelse om uddannelse fremgår af artikel 2 i Tillægsprotokol af 20. marts 1952. Bestemmelsen er affattet således:

»Ingen må nægtes retten til uddannelse. Ved udøvelsen af de funktioner, som staten påtager sig i henseende til uddannelse og undervisning, skal den respektere forældrenes ret til at sikre sig, at sådan uddannelse og undervisning sker i overensstemmelse med deres egen religiøse og filosofiske overbevisning.«

Den tidligere Europæiske Menneskerettigheds-kommission (EMK) har heraf udledt retten til at oprette private skoler, der giver undervisning efter forældrenes overbevisning. Det følger hverken af grundloven eller EMRK, at der skal ydes offentlige tilskud til private skoler. Retten til at oprette private skoler kan være genstand for regulering fra statens side for at sikre et ordentligt uddannelsessystem. Det er fuldt ud i overensstemmelse med EMRK at stille krav til private skoler om, at de skal undervise eleverne på grundlag af de principper, der følger af EMRK, og EMRK er heller ikke til hinder for, at staten stiller krav om, at der ikke må gives undervisning i strid med EMRK.

Det følger fx af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), at man ikke nyder beskyttelse efter art. 10 om ytringsfrihed, når man benægter klare historiske kendsgerninger, fx holocaust, eller kommer med ytringer, som er vendt mod de underliggende principper i konventionen, fx nazistiske og racistiske synspunkter.

Der kan herved bl.a. henvises til EMDs domme i sagerne *Lehideux og Isorni mod Frankrig*, dom af 23. september 1998 (præmis 47), *Jersild mod Danmark*, dom af 23. september 1994 (præmis 35), *Ibrahim Ak-*

soy mod Tyrkiet, dom af 10. oktober 2000 (præmis 63).

Domstolen har flere gange fremhævet, at det er vigtigt, at der er pluralisme, herunder religiøs pluralisme. Fx i sagerne Kokkinakis mod Grækenland, dom af 25. maj 1993 (præmis 31), Buscarini m.fl. mod San Marino, dom af 18. februar 1999 (præmis 34). Endvidere har EMD fremhævet, at staten har en positiv forpligtelse til at beskytte pluralisme, fx ved at sikre, at forskellige religionsgrupper tolererer hinanden, jf. bl.a. Serif mod Grækenland, dom af 14. december 1999 (præmis 53).

Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

Forholdet til EU-retten

Forslaget om at skolelederen skal beherske dansk i skrift og tale er i overensstemmelse med EU-retten, jf. art. 3 i Rådets forordning af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (1612/68), som senest ændret ved Rfo 2434/92, hvorefter en medlemsstat kan stille krav om nødvendige sprogkundskaber, der kræves af hensyn til den tilbudte stillings særlige karakter. Lovforslagets sprogkrav er nødvendigt, idet skolelederen har den daglige pædagogiske ledelse af skolen. Det må anses for usandsynligt, at skolelederen vil kunne udøve denne uden at kunne læse og forstå regler m.v. og uden at kunne kommunikere ubesværet med skolens dansktalende lærere.

Høring

Følgende ministerier, organisationer m.v. er hørt over lovforslaget:

Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Rigsrevisionen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Dansk Friskoleforening, Frie Grundskolers Fællesråd, Frie Grundskolers Lærerforening.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget er i overensstemmelse med EU-retten, se ovenfor om forholdet til EU-retten.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Forslaget indebærer, at de frie grundskoler vil være forpligtigede til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem vil kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række frihedsgrader samt forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, race, religion m.v. Dette indebærer, at fx skoler, der bygger på et religiøst grundlag, vil være forpligtigede til også at undervise eleverne i det grundlæggende princip om religionsfrihed. Skolerne vil også være forpligtigede til at undervise eleverne i principperne for det danske folkestyre.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hverken en skoles vedtægtsbestemte formål eller den undervisning, som skolen faktisk giver eleverne, må være i strid med principperne i EMRK, eller må modvirke kravet om, at forberede eleverne til at leve i et samfund, der bygger på frihed og folkestyre. Dette ville være tilfældet, hvor en skoles undervisning fx ikke respekterer lighed mellem kønnene eller i øvrigt udviser intolerance over for andre holdninger end dem, som skolen bygger på. Bestemmelsen udelukker ikke, at en skole bygger på en grundholdning om, at manden er kvinden overlegen, hvis skolen i sin undervisning samtidig sikrer, at eleverne får kendskab til de principper for ligestilling mellem kønnene, som samfundet i øvrigt bygger på, med henblik på, at eleverne

vil kunne komme til at respektere dette. Tilsvarende gælder, hvis en skole bygger på en holdning om, at et eller flere af principperne for det danske folkestyre er forkerte, eller at der ikke skal være religionsfrihed i Danmark.

Tilsynet med, om det nye krav overholdes, påhviler forældrekredsen som led i tilsynet med en fri grundskoles almindelige virksomhed. Den eller de eksterne tilsynsførende vil ikke direkte have tilsyn med overholdelsen af dette krav, men de vil kunne meddele til Undervisningsministeriet, hvis de observerer tegn på, at kravet ikke overholdes. Undervisningsministeriet vil i så fald kunne etablere et yderligere tilsyn med skolen, ligesom ministeriet vil kunne gøre det, hvis der fra anden side bliver gjort opmærksom på problemer med overholdelsen af kravet.

Til nr. 2

Forslaget om, at skolelederen skal beherske dansk i skrift og tale, er et led i styrkelsen af integrationsbestræbelserne. Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med bestemmelsen i lovens § 2, stk. 3, om, at undervisningssproget i frie grundskoler er dansk. I dag er der enkelte skoler, hvis leder ikke behersker dansk i skrift og tale. Skolelederen har den daglige pædagogiske ledelse af skolen. Det må anses for usandsynligt, at skolelederen vil kunne udøve denne uden at kunne læse og forstå regler m.v. og uden at kunne kommunikere ubesværet med skolens dansktalende lærere. Det må derfor være nødvendigt, at lederen behersker dansk mindst på et sådant niveau, at

vedkommende kan læse og forstå en tekst og videregive dens indhold.

Hvis skolelederen ikke opfylder kravet om at beherske dansk på dette niveau, kan undervisningsministeren holde skolens tilskud tilbage efter § 21, stk. 2, indtil lederen lever op til kravet, eller skolen har ansat en leder, der lever op til kravet.

For de tyske mindretalsskoler og skoler, der har opnået godkendelse af et andet undervisningssprog end dansk efter lovens § 2, stk. 3, anses det for unødvendigt at stille dette krav til lederen.

Der vil ikke med dette lovforslag blive ændret ved, at loven ikke fastsætter kvalifikationskrav til lærerne. Det vil være op til skolerne at have ansvaret for, at lærerne er tilstrækkeligt kvalificerede, herunder at de har tilstrækkelige danskundskaber til at give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Der henvises endvidere til bemærkningerne til nr. 3.

Til nr. 3

Efter forslaget skal det eksterne tilsyn udvides til også at omfatte tilsyn med historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag samt med, at undervisningssproget er dansk. For at undervisningen kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, skal en fri grundskole undervise i flere fagområder end de tre fag, der efter de gældende regler føres eksternt tilsyn med.

De eksterne tilsynsførende er i dag ikke forpligtigede til at påse overholdelsen af lovkravet om, at undervisningssproget er dansk. Hvis forældrekredsen ikke tillægger overholdelsen særlig vægt, er der reelt ikke tilsyn hermed.

Det har vist sig, at navnlig undervisningen i orienteringsfag ved nogle skoler for tosprogede er af ret begrænset omfang og i nogle enkelte tilfælde for naturfagernes vedkommende i strid med almindelig viden i dag. Et eksempel herpå er skoler, hvor eleverne ikke stifter bekendtskab med Darwins udviklingslære. Det vil ikke være et krav til undervisningen, at dens formål skal være, at eleverne skal tilslutte sig Darwins udviklingslære, men eleverne skal vide, at det er udtryk for den herskende opfattelse også i det danske samfund. Et andet eksempel er, at der i undervisningen om solsystemet ikke oplyses om, at planeterne inklusive jorden kredser om solen.

Ministeriet har i vejledning nr. 145 af 23. juli 2001 om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed givet et vejledende bud på, hvad der ligger i, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkesko-

len. Det fremgår bl.a. heraf, at der ikke er noget krav om, at folkeskolens fag og emner direkte kan identificeres på den enkelte frie grundskoles skema med navns nævnelse. De enkelte fag og emner kan derfor indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning mv. Dog må det anses for et mindstekrav, at fagene dansk, regning/matematik og engelsk kan identificeres entydigt. Det følger af bestemmelsen i § 9, stk. 2, om den tilsynsførendes vurdering af elevernes standpunkt i disse fag. Da tilsynet foreslås udvidet til også at omfatte historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag, må det tillige anses for et mindstekrav, at også disse fag kan identificeres entydigt. Organisering af de naturvidenskabelige fag i faggrupper og på klassetrin vil dog fortsat være overladt til skolen.

Efter forslaget vil forældrekredsen få mulighed for at fordele den eksterne tilsynsopgave på flere personer. Det udvidede tilsynsomfang kan gøre det vanskeligt for en enkelt person at have tilstrækkelig faglig indsigt i alle fagområderne. Der er mange steder tradition for, at forældrekredsens valg af tilsynsførende afspejler skolens lokale forankring. Lovforslaget tilsigter ikke at ændre ved dette, men det vil også fortsat blive lagt til grund, at forældrekredsen ved valget af tilsynsførende lægger større vægt på dennes faglige indsigt end på den lokale forankring.

Til nr. 4

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets nr. 3.

Til nr. 5

Efter forslaget skal den tilsynsførendes årlige erklæring til forældrekredsen og skolebestyrelsen om elevernes standpunkt i de fag, der er nævnt i lovens § 9, stk. 2, være skriftlig. Skolerne skal udlevere erklæringen til forældrekredsen. De skoler, der har en Internet hjemmeside, skal offentliggøre erklæringen på hjemmesiden. Derved sikres, at erklæringen når ud til alle forældre ved skolen og forældre, der er i gang med at vælge skole til deres børn.

Til nr. 6

Der indføres hjemmel til, at undervisningsministeren kan beslutte, hvorledes det yderligere tilsyn i de enkelte konkrete tilfælde skal udføres. Det vil bero på den konkrete situation, hvilke elementer der skal indgå i tilsynet. Tilsynet må udøves med respekt for den enkelte skoles formål i henhold til dens vedtægtsbestemmelser. Der kan eksempelvis blive tale om følgende tiltag til støtte for vurderingen af, om undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen:

- At overvære undervisningen på alle klassetrin, da indtrykket af undervisningen på denne måde vil være mest fyldestgørende.
- At drøfte skolens undervisning med den eksterne tilsynsførende.
- At se på, hvilke overvejelser skolen har gjort sig over, hvordan den pædagogisk og fagligt lever op til kravet om en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At se på, hvorvidt skolen har kendskab til, hvilke mål undervisningen i folkeskolen skal leve op til.
- At vurdere, hvorvidt lærerne har tilstrækkelige pædagogiske og faglige kvalifikationer til at varetage en forsvarlig undervisning.
- At vurdere, hvorvidt undervisningen kvalificerer eleverne til et videre uddannelsesforløb, herunder om generelle kompetencer (som evnen til at arbejde sammen med andre eller arbejde projektorienteret) udvikles i tilstrækkelig grad.
- At vurdere skolens samarbejde med Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).
- At inddrage PPR for at få foretaget standpunktsprøver af eleverne.

Til nr. 7

Forslaget indebærer, at hvis ministeren på baggrund af et yderligere tilsyn skønner, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, eller at skolen lever op til kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, kan skolen ikke være en fri grundskole i lovens forstand, og statstilskuddet til skolen bortfalder.

Dette skøn må udøves inden for de rammer, der følger af forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn og om begrundelse for en afgørelse. Der vil bl.a. skulle lægges vægt på grovhed og omfang af de aktiviteter, der giver anledning til at anvende denne sanktion over for en fri grundskole. Det vil således være en forudsætning, at overtrædelsen har en ikke ubetydelig vægt i forhold til skolens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem overtrædelsen og retsvirkningen.

En afgørelse om bortfald af tilskud for en skole må derfor træffes på et velunderbygget grundlag, hvor skolen først skal have haft mulighed for at rette op på de kritisable forhold efter derom givet påbud efter § 24 a i lov om frie grundskoler. Som det følger af forvaltningsloven, skal skolen desuden have haft lejlighed til at udtale sig om alle sagens faktiske omstændigheder.

Bemyndigelsen i § 9, stk. 6, tænkes anvendt for skoler, der efter undervisningsministerens vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøre, at lovens krav til undervisningen er opfyldt. Ministeren kan ved sin stillingtagen inddrage alle forhold, der har betydning for bedømmelsen af, om kravene til undervisningen er overholdt. Ministeren kan navnlig lægge vægt på, hvordan den, der har udført det yderligere tilsyn, vurderer, om kravene er overholdt, idet det må lægges til grund, at ministeren har udpeget en person eller en myndighed, hvis indgående kendskab til folkeskolen er åbenlys. Hidtil har ministeren bedt den lokale kommunalbestyrelse, der også direkte er ansvarlig for folkeskolen i kommunen, om at føre det yderligere tilsyn. I praksis er tilsynet blevet udført af personale fra skoleforvaltningen, som således har det bedste grundlag for at sammenligne kvaliteten af undervisningen direkte. Ministeren vil også kunne udpege andre særligt kyndige personer.

Ved udøvelsen af ministerens skøn skal det klart fremgå, på hvilke præmisser skønnet udøves. I den konkrete vurdering af, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet om at give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kan ministeren lægge vægt på, hvilke metoder og materialer der anvendes i undervisningen, på time- og fagfordelingen samt på lærernes reelle kvalifikationer. Disse forhold er fortsat den frie grundskoles eget valg, men de kan være af en karakter, så eleverne ikke kan opnå en tilstrækkelig faglig eller alsidig indsigt i fagene.

Med hensyn til en vurdering af, hvorvidt kravet om, at en skole skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, er opfyldt, kan ministeren bl.a. lægge vægt på de forhold, der er nævnt i bemærkningerne til lovforslagets nr. 1.

Det er endvidere hensigten med forslaget at fastslå, at hensynet til elevernes uddannelse (kravet i lovens § 1, stk. 1, 1. pkt.) og hensynet til deres forberedelse til at leve i et samfund med frihed og folkestyre (det nye krav i lovens § 1, stk. 1, 2. pkt.), må gå forud for hensynet til videreførelsen af en skole, hvor der er opstået tvivl om undervisningens kvalitet, og hvis tilsynet finder, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at undervisningen lever op til lovens krav.

Hvad enten det yderligere tilsyn undersøger, om undervisningen står mål med folkeskolens, eller om skolen lever op til kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, skal der lægges en samlet vurdering af skolens virksomhed til grund for afgørelsen. Enkelstående undervisningsforløb eller episoder vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt

grundlag for ministeren til at træffe afgørelse om, at skolen ikke er en fri grundskole i lovens forstand. Er der imidlertid alvorlige mangler ved undervisningen i blot et af de fagområder, som folkeskolens obligatoriske fagkreds normalt opdeles i, som fx orienteringsfagene, vil det være tilstrækkeligt til, at ministeren kan træffe afgørelse om, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen lever op til kravet i lovens § 1, stk. 1.

Efter forslaget skal fortsat undervisning på en skole, der ikke er en fri grundskole i henhold til § 9, stk. 6, 1. pkt., anses for at være hjemmeundervisning. Hjemmeundervisning kan principielt foregå hvor som helst og varetages af hvem som helst under forudsætning af, at børnene får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Hjemmeundervisning kan således også foregå på en skole. Dette følger af bestemmelserne i lovens §§ 34 og 35. Disse bestemmelser indeholder dels procedureregler, hvorefter forældrene bl.a. skal give skriftlig meddelelse til kommunalbestyrelsen i deres bopælskommune, før undervisningen begynder, dels regler om kommunalbestyrelsens tilsyn med undervisningen. Tilsynet med undervisningen for hver enkelt elevs vedkommende skal varetages af kommunalbestyrelsen i elevens bopælskommune, som har ansvaret for, at den eller de elever, der er bosiddende i kommunen, får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Kommunalbestyrelsen kan lade afholde årlige prøver i de fag, der fremgår af forslagets nr. 12, for at sikre, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Hvis kommunalbestyrelsen finder, at undervisningen ikke står mål med folkeskolens, skal eleverne undervises i en folkeskole eller en anden skole, der giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen og dermed opfylder undervisningspligten.

Hvis undervisningen på en skole overgår til at blive hjemmeundervisning, kan kommunerne ikke give økonomisk støtte til undervisningen og ej heller henvise børn til undervisning på skolen. Det forventes derfor ikke at forekomme i særligt stort omfang.

Lovforslaget rummer ingen ændringer for så vidt angår konsekvenserne for en fri grundskole, hvis tilsynet konstaterer, at elevernes standpunkt ikke svarer til, hvad der almindeligvis opnås i folkeskolen. Konsekvenserne er, at skolen ikke kan vedblive med at være en fri grundskole i lovens forstand, og at statstilskuddet bortfalder.

Til nr. 8

Der indsættes hjemmel for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om, hvordan den tilsynsførende skal udpeges, og om hvordan det eksterne tilsyn skal udføres. Bemyndigelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte regler svarende til visse af de anbefalinger, der fremgår af vejledning nr. 145 af 23. juni 2001 om undervisningspligtens opfyldelse på friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed, herunder regler om, i hvilket omfang den tilsynsførende skal overvære undervisningen. Der vil også blive fastsat regler om udformningen af den årlige erklæring til forældrekredsen om elevernes standpunkt, herunder at erklæringen skal lægges på skolens Internet-hjemmeside.

Forældrekredsen skal, hvis der vælges mere end en tilsynsførende, indgå aftale med de valgte om, hvem der udfører hvilke tilsynsaktiviteter.

Til nr. 9

Forslaget tilsigter ingen realitetsændring, men præciserer, at ministeren kan fastsætte regler om rent tekniske og administrative betingelser for at modtage tilskud, fx at ministeren kan bestemme, at skolen skal indsende kopi af brand- og bygningsmyndighedernes godkendelse, hvis skolens bygninger er blevet ændret væsentligt.

Til nr. 10

Hvis en skole ikke opfylder kravet om, at undervisningssproget er dansk, er den ikke længere en fri grundskole. Efter forslaget indebærer dette, at fortsat undervisning på skolen anses for at være hjemmeundervisning. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 7 herom.

Til nr. 11

Forslaget tilsigter ingen realitetsændring, men præciserer, at Undervisningsministeriet skal underrettes om, hvem den valgte revisor er og om revisorskift. Desuden præciseres, at revisor skal kontrollere skolens oplysninger til brug ved beregning af statstilskud.

Til nr. 12

Med forslaget præciseres, at de bestemmelser, der ikke gælder for skoler, der ikke modtager tilskud efter loven, alene vedrører frie grundskoler i lovens forstand. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 og 15

Forslagene er en konsekvens af lovforslagets nr. 7 og nr. 10.

Til nr. 14

Efter forslaget kan kommunalbestyrelsen hvert år lade afholde prøver i dansk, regning, matematik, engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag for børn, der undervises i hjemmet. For at undervisningen kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, skal hjemmeundervisningen omfatte flere fagområder. Der henvises til bemærkningerne til nr. 3.

Til § 2

Ad stk. 1

Efter forslaget skal loven træde i kraft den 1. august 2002.

Ad stk. 2

For så vidt angår de nye krav til skolens undervisning og skolens leder fastsættes, at kravene skal opfyldes senest den 1. august 2003. På det tidspunkt vil de tilsynsførende kunne iværksætte proceduren for at få

undervisningen forbedret i forhold til de nye krav, og Undervisningsministeriet vil kunne tilbageholde tilskud, hvis skolens leder ikke opfylder kravet til danskundskaber.

Ad stk. 3

For så vidt angår de nye tilsynsopgaver for det eksterne tilsyn (historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag samt dansk som undervisningssprog) fastsættes, at de senest skal være iværksat den 1. november 2002. Iværksættelsen kan ske ved, at forældre-kredsen vælger den allerede valgte tilsynsførende, og vedkommende tilslutter sig den udvidede opgave. Iværksættelsen vil endvidere kunne ske ved, at forældre-kredsen vælger en eller flere nye tilsynsførende. Har forældre-kredsen intet foretaget sig inden den 1. november 2002, påhviler opgaven kommunalbestyrelsen, jf. § 9, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 1. Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) giver undervisning inden for 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne kan tillige omfatte 1.-årig undervisning på 10. klassetrin og 1.-årige børnehaveklasser.

§ 6. Skolens leder har den daglige pædagogiske ledelse af skolen.

§ 9. ---

Stk. 2. Forældrekræden enten vælger for højst 4 år en person til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk eller anmoder kommunalbestyrelsen i skolekommunen om at varetage dette tilsyn. Den tilsynsførende må ikke tilhøre forældrekræden, være medlem af bestyrelsen, være ansat på skolen eller være gift eller nært beslægtet med disse personer.

Lovforslaget

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 6. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Skolerne skal på grundlag af de principper for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.«

2. I § 6, stk. 1, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Lederen skal beherske dansk i skrift og tale. Dette gælder dog ikke ledere ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk, jf. § 2, stk. 3, 2. og 3. pkt.«

3. I § 9, stk. 2, 1. pkt., ændres »en person til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk« til: »en eller flere personer til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag, samt med at undervisningssproget er dansk, jf. § 2, stk. 3, 1. pkt.«.

4. I § 9, stk. 2, 2. pkt., og stk. 4, 1. pkt., ændres »Den tilsynsførende« til: »Den eller de tilsynsførende«, og i stk. 4, 2. pkt., der bliver 3. pkt., og 3. pkt., der bliver 4. pkt., ændres »den tilsynsførende« til: »den eller de tilsynsførende«.

Gældende formulering

Stk. 4. Den tilsynsførende, herunder kommunalbestyrelsen, afgiver hvert år en erklæring til forældrekredsen og skolens bestyrelse om elevernes standpunkt i de tre fag, der er nævnt i stk. 2. Skønner den tilsynsførende, at standpunktet ikke står mål med, hvad der almindeligvis opnås i folkeskolen, fastsættes en frist på mindst 3 måneder til forbedring af forholdene. Finder den tilsynsførende stadig undervisningen mangelfuld, indberettes det efter høring af forældrekredsen og skolens bestyrelse til kommunalbestyrelserne i elevernes bopælskommuner.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde træffe beslutning om yderligere tilsyn med en skole. Undervisningsministeren kan beslutte, at kommunalbestyrelsen i skolekommunen skal udføre dette tilsyn.

Lovforslaget

5. I § 9, *stk. 4, 1. pkt.* indsættes efter »hvert år en«: »skriftlig«, og efter 1. pkt. indsættes:

»Skolen udleverer erklæringen til forældrekredsen og offentliggør den på skolens hjemmeside på Internettet, hvis skolen har en hjemmeside.«.

6. I § 9, *stk. 5*, indsættes som 3. *pkt.*:

»Undervisningsministeren kan beslutte, hvorledes det yderligere tilsyn i de enkelte konkrete tilfælde skal udføres.«.

7. I § 9 indsættes efter *stk. 5* som nyt stykke:

»*Stk. 6.* Hvis der på baggrund af et yderligere tilsyn efter undervisningsministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene i § 1, stk. 1, kan undervisningsministeren beslutte, at skolen ikke længere er en fri grundskole efter denne lov, og at den ikke kan modtage tilskud efter denne lov. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder er herefter omfattet af bestemmelserne i kapitel 8, herunder bestemmelserne om kommunalbestyrelsens tilsyn med undervisningen.«.

Stk. 6 bliver herefter *stk. 7*.

8. I § 9 indsættes som *stk. 8*:

»*Stk. 8.* Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilsynet efter *stk. 2* og *3*, herunder om udpegning af den eller de tilsynsførende.«.

9. I § 18 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for at modtage tilskud i henhold til denne lov.«.

*Gældende formulering***§ 24. - - -***Skoler, der ikke modtager statstilskud*

§ 33. Bestemmelserne i §§ 5, 7 og 9 a, kapitel 4, bortset fra § 23, kapitlerne 5 og 6 bortset fra § 31 og § 37, stk. 4 og 5, gælder ikke for skoler, som ikke modtager statstilskud efter denne lov.

§ 35. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den undervisning, børnene får i hjemmet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan hvert år lade afholde prøver i dansk, regning/matematik og engelsk for at sikre, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Den der har undervist børnene, leder prøverne efter aftale med kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Skønnes det, at undervisningen ikke har været forsvarlig, underretter kommunalbestyrelsen forældrene om, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneder, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, skal undervises i en skole.

Lovforslaget

10. Efter § 21 b og før underoverskriften til § 22 indsættes:

»§ 21 c. Hvis en skoles tilskud er helt bortfaldet efter § 21, stk. 2, fordi skolen ikke opfylder kravet i § 2, stk. 3, om, at undervisningssproget er dansk, er den ikke længere en fri grundskole efter denne lov. Eventuel fortsat undervisning på skolen er herefter omfattet af bestemmelserne i kapitel 8, herunder bestemmelserne om kommunalbestyrelsens tilsyn med undervisningen.«

11. I § 24 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Bestyrelsen underretter Undervisningsministeriet om valg af revisor og om revisorskift. Revisor kontrollerer skolens oplysninger til brug ved beregning af statstilskud.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

12. I overskriften til § 33 ændres »Skoler« til: »Frie grundskoler«, og i § 33 ændres »skoler« til: »frie grundskoler«.

13. I § 35, *stk. 1*, indsættes efter »hjemmet«: »m.v.«.

14. I § 35, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »og engelsk« til: », engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag«.

15. I § 35, *stk. 3*, ændres »skole« til: »folkeskolen eller en anden skole, hvor undervisningspligten kan opfyldes, jf. § 33, stk. 2, i lov om folkeskolen«.

Til lovforslag nr. L 163. Skriftlig fremsættelse (13. marts 2002)

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Krav til skolen og styrkelse af tilsynet m.v.).

(Lovforslag nr. L 163).

Lovforslaget er et led i regeringens udlændingespil for at fremme en bedre integration af tosprogede børn. Regeringen lægger afgørende vægt på, at eleverne i de frie grundskoler rustes lige så godt som eleverne i folkeskolen til at begå sig på det danske arbejdsmarked og i det danske samfund, og har på den baggrund ønsket at præcisere skolernes forpligtelse til at forberede eleverne på samfundets realiteter og at styrke tilsynet med de frie grundskoler.

Efter forslaget skal de frie grundskoler forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre på grundlag af de principper for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter forslaget vil det offentlige tilsyn med undervisningen på de frie grundskoler blive styrket på flere måder.

Det foreslås for det første, at det valgte eksterne tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk fremover også skal føre tilsyn med elevernes standpunkt i historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag samt med, om undervisningssproget er dansk. Efter forslaget vil der blive mulighed for at fordele den eksterne tilsynsopgave på flere personer.

For det andet foreslås, at ministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan det eksterne tilsyn skal udføres, og hvordan den eller de tilsynsførende skal udpeges.

For det tredje foreslås, at ministeren får hjemmel til at fastsætte retningslinier for, hvorledes det yderligere tilsyn i de enkelte konkrete tilfælde skal udføres. Det vil bero på den konkrete situation, hvilke elementer der skal indgå i tilsynet. Tilsynet må udøves med respekt for den enkelte skoles formål i henhold til dens vedtægtsbestemmelser.

For det fjerde foreslås, at ministeren får mulighed for at beslutte, at en skole ikke er en fri grundskole, og at den ikke kan modtage tilskud efter loven, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen giver en undervisning, der står mål med folkeskolens, eller at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Efter forslaget vil eventuel fortsat undervisning på en skole, der har fået frataget tilskuddet, fordi den ikke opfylder kravet om at give en undervisning, der står mål med folkeskolens, eller kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre eller kravet om dansk som undervisningssprog, herefter ske efter bestemmelserne om hjemmeundervisning. Dette indebærer bl.a., at kommunalbestyrelserne i de enkelte elevens bopælskommuner har tilsynet med undervisningen.

Idet jeg henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.